

Ⓔ Averz

Na líci zberateľskej euromince je v rámci vyobrazený Oravský hrad ako symbol životného pôsobenia Janka Matúšku, nad ktorým je štátny znak Slovenskej republiky. Faksimile dobového autentického zápisu textu hymny Slovenskej republiky v štyroch riadkoch je v pravej časti mincového poľa. V spodnej časti je v opise nápis SLOVENSKO a nad ním letopočet 2021. Vľavo od rámika je značka Mincovne Kremnica, štátny podnik, ktorú tvorí skratka MK umiestnená medzi dvoma razidlami.

Náhrobok s názvom Múza, historický cintorín v Dolnom Kubíne

Ⓔ Reverz

Na rube zberateľskej euromince je v rámci vyobrazený portrét Janka Matúšku. Vľavo od portrétu je faksimile jeho podpisu. Pod portrétom je označenie nominálnej hodnoty 10 EURO. V ľavej časti mincového poľa sú v opise meno a priezvisko JANKO MATÚŠKA, od ktorých sú grafickou značkou oddelené letopočty jeho narodenia a úmrtia 1821 - 1877. Vpravo od rámika sú štylizované iniciálky autora zberateľskej euromince Mgr. art. Petra Valacha PV.

Ⓔ Údaje o minci

Nominálna hodnota:	10 eur
Materiál:	Ag 900/1000, Cu 100/1000
Hmotnosť:	18 g
Priemer:	34 mm
Hrana:	• AUTOR TEXTU ŠTÁTNEJ HYMNY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Náklad:	limitovaný, maximálne 11 000 ks v bežnom a proof vyhotovení
Autor návrhu:	Mgr. art. Peter Valach
Rytec:	Dalibor Schmidt
Výrobca:	Mincovňa Kremnica, š. p.

Vydala: © Národná banka Slovenska, január 2021
Text: PhDr. Daniela Kodajová, PhD.

Foto: www.wikipedia.org, www.wikimedia.org
www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatske

www.nbs.sk

Janko Matúška

200. výročie narodenia

STRIEBORNÁ ZBERATEĽSKÁ EUROMINCA

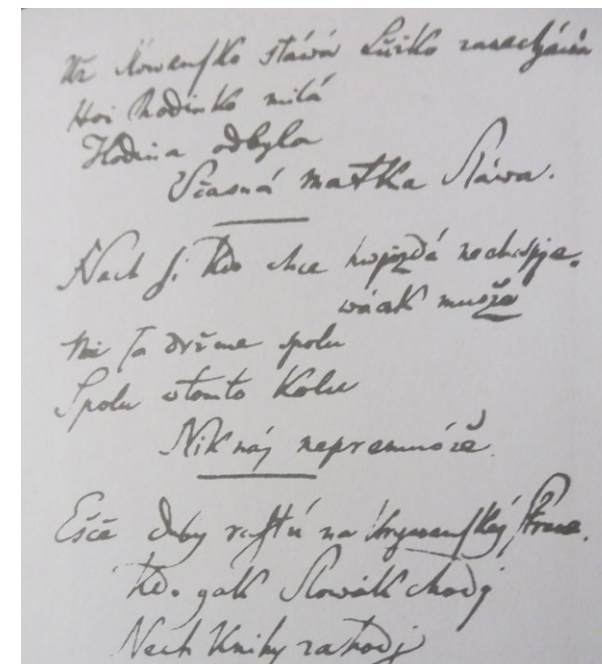
Busta J. Matúšku pred gymnáziom v Dolnom Kubíne

JANKO MATÚŠKA (10. 1. 1821 – 11. 1. 1877) bol slovenský básnik a aktivista. Prežil celý život na rodnej Orave, s výnimkou niekoľkých rokov štúdia na gymnáziu v Gemeri a na evanjelickom lýceu v Prešporke. Práve v tomto krátkom období pôsobenia v podnetnom prostredí spolku študentov okolo Ludovíta Štúra vytvoril svoje skromné literárne dielo. Písal básne, balady na motívy ľudovej tvorby, historizujúce príbehy, pokúsil sa aj o drámu. Študentskými prácami vstúpil do našich dejín nielen ako romantický básnik, ale predovšetkým ako autor textu piesne, ktorá sa neskôr stala štátnou hymnou.

Pôvodná báseň sa rytmicky zhoduje s hudobným motívom ľudovej piesne *Kopala studienku*.

Báseň vznikla spontánne, počas silvestrovskej noci na prelome rokov 1843 a 1844. Vtedy sa študenti dozvedeli o definitívnom rozhodnutí cirkevného konventu nepovoliť Ľudovítovi Štúrovi vyučovať a teda ovplyvňovať študentov evanjelického lýcea v duchu národnej práce. Časť rozhorčených a sklamaných študentov sa rozhodla na protest demonštratívne opustiť školu a dokončiť aktuálny školský rok na evanjelickom lýceu v Levoči. Báseň pôvodne nazvaná *Prešporskí Slováci, Dunaj, Levočané* predstavuje posolstvo študentov z Prešporka – mesta na Dunaji – študentom v Levoči, aby odhodlane pokračovali v aktivitách študentského spolku, boli jednotní a nebáli sa ťažkosťami či nepriateľmi. Až neskôr sa v podobe zhudobnenej básne stala známa pod názvom *Ponad Tatrou blýska*, čo je prvý verš pôvodnej básne. Dnes sa používa názov *Nad Tatrou sa blýska*. Zopár riadkov tohto dielka urobilo z Janka Matúška jedného z najznámejších štúrovských básnikov, hoci z jeho života poznáme iba zlomky.

Slávna báseň vznikla nadržanom 1. januára 1844. Akoby sa všetko podstatné, čo o Jankovi Matúškovi vieme, odohralo v tomto mesiaci. V januári sa narodil i zomrel. Pochádzal zo zemianskeho rodu. Rodina však schudobnela a otec musel vykonávať rôzne zamestnania, aby uživil šesť detí a dokázal financovať vzdelanie synov. Janko spolu so starším bratom Jurajom patrili k organizátorom revolučného diania na Orave. Preto sa musel na jar 1849 pred postupujúcimi vojskami maďarských revolučných gárd skrývať v horách. Prechladol

Faksimile rukopisu J. Matúšku

tam a doživotne ho trápili zdravotné ťažkosti. Nasledujúcich 22 rokov už literárne netvoril.

Jeho súkromný život nebol pod šťastnou hviezdou. Oženil sa so Žofiou, sestrou svojho priateľa, lekára Karola Veselovského. Manželia mali odlišný temperament aj záujmy. Zostali bezdetní, zápasili s Jankovými zdravotnými problémami a nedostatkom peňazí.

Niekoľko rokov po smrti Janka Matúška zorganizovali národovci zbierku na jeho pomník. Pri slávnosti odhalenia pomníka však úrady zakázali zúčastneným spievať pieseň *Ponad Tatrou blýska*. Pieseň, ktorá je neoddeliteľne spätá s jeho menom.